

- 1) адміністративна та дисциплінарна відповідальність є особливими видами юридичної відповідальності, що мають певні специфічні відмінності;
- 2) в основі розмежування адміністративного проступку від дисциплінарного лежить ступінь суспільної шкідливості, та суб'єкт вчинення згаданих правопорушень;
- 3) за кожен з визначених видів відповідальності передбачено різні види санкцій, що можуть застосовуватися до винної особи, їх основна відмінність зумовлена ступенем суспільної шкідливості вчинених діянь;
- 4) адміністративна відповідальність на відміну від дисциплінарної є більш визначеною на законодавчому рівні в той час як дисциплінарна на локальному, тобто вона встановлюється в правилах внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української РСР від 07.12.84, № 8074-10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 6.03.2021).
2. Єрмоленко-Князева Л. С. Співвідношення дисциплінарної відповідальності з адміністративною відповідальністю в законодавстві України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені ЕО Дідоренка. 2012. № 1. С. 162-170.
3. Остапенко Л. О. Теорія і практика співвідношення адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони праці з іншими видами юридичної. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2014. № 12. С. 114-121.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.

Кравченко О. В., Менджул К. В., здобувачі вищої освіти 1- курсу
магістратури, група МКПРп-201

Науковий керівник – **Петрик О. Л.**, к.держ.упр., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 365 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ (ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ АБО СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАЦІВНИКОМ ПРАВООХОРОНОГО ОРГАНУ)

На сьогодні однією з найбільш актуальних проблем в Україні є корупція, яка зводить до нуля всі економічні, соціальні, політичні та інші реформи, що провадяться в Україні. Саме тому законодавець, постійно вносячи зміни та доповнення, приділяє значну увагу розділу XVII «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» Особливої частини Кримінального кодексу України (КК України) [1]. Науковий інтерес становить дослідження ст. 365 КК України, яка передбачає відповідальність працівників правоохоронного органу за перевищення ними влади чи службових повноважень, оскільки малодослідженими є питання кримінально-правової кваліфікації даного кримінального правопорушення.

Безпосереднім об'єктом вищезгаданого кримінального правопорушення є охоронювані законом права та інтереси окремих громадян, державні чи громадські інтереси, інтереси юридичних осіб. Додатковим обов'язковим об'єктом є здоров'я і гідність особи.

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення передбаченого ч.1 ст. 365 КК України характеризується перевищенням влади або перевищенням службовими повноваженнями працівником правоохоронного органу, що спричинили істотної шкоди. Для кваліфікації важливо розрізняти зловживання владою та службовими повноваженнями передбачене ч.1 ст. 364 КК України та діяння, що становить складову частину об'єктивної сторони ч.1 ст. 365 КК України.

Перевищенням влади (службових повноважень) є вихід дій працівника правоохоронного органу за межі наданих законом прав та повноважень. Соціальна сутність перевищення влади знаходить свій вияв у самоправстві посадової особи, вчиненні винною особою дій, які не входять в коло її повноважень, не надані їй законом, не передбачені правовим статусом її посади. Зловживання владою або службовим становищем характеризується тим, що посадова особа діє в межах своєї компетенції. Таким чином, вихід чи невихід цих діянь за межі компетенції і відрізняє ці діяння. Також, в межах такого діяння як перевищення повноважень ми не можемо говорити про бездіяльність – тільки у формі дії відбувається перевищення повноважень [2].

Якщо порівняти санкції за кримінальні правопорушення передбачені ч.1 ст. 364 та ч.1 ст. 365 можна дійти висновку, що вони обидва є середньої тяжкості. При цьому явно порушено основоположну засаду кримінального права - принцип справедливості, оскільки за перевищення влади працівник поліції отримує від 2 до 5 років, а член Кабінету Міністрів України, який зловживав владою може бути засуджений на строк до трьох років [3, с. 203].

Що стосується змісту поняття «перевищення влади» то сюди відноситься вчинення посадовою особою дій: 1) які є компетенцією іншої посадової особи даного відомства чи посадової особи іншого відомства; 2) одноособово, тоді як дії мали бути вчинені лише колегіально; 3) які дозволяються тільки в особливих випадках, з особливого дозволу і з особливим порядком проведення, - за відсутності цих умов; 4) які ніхто не має права виконувати або дозволяти [4].

До важливих елементів об'єктивної сторони кримінального правопорушення передбаченого ст. 365 КК України відноситься також наявність істотної шкоди. Відповідно до роз'яснень пленуму Верховного Суду України до істотної шкоди належать: прямі матеріальні збитки, упущена вигода, порушення охоронюваних законам політичних, трудових, житлових, особистих та майнових прав і інтересів громадян, підрив престижу представників влади та управління, створення обстановки, що утруднює установі, організації, підприємству здійснення основних функцій, порушення громадського порядку та ін.

Дії винної особи мають бути пов'язані з її службовим становищем, тобто необхідний зв'язок між потерпілим та службовими повноваженнями.

Доречним буде визначити суб'єкт і суб'єктивну сторону даного виду правопорушення. Суб'єкт вищезгаданого кримінального правопорушення – спеціальний, ним може бути лише службова особа, а саме працівник правоохоронного органу, перелік яких визначений статтею 1 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» [5, с. 167].

Із таким елементом складу кримінального правопорушення як суб'єктивна сторона статті КК України, яка є предметом нашого дослідження, необхідно розібратись більш детально. Основна характеристика, яка надається вищезгаданому елементу кримінального правопорушення, включає в себе умисну форму вини, яка чітко прослідковується у ч.1 с. 365 КК України. Слід звернути увагу, що наслідки, завдані таким діянням характеризуються не лише умисною, але й необережною формою вини.

Встановлення мотивів і мети немає впливового значення для кваліфікації, але враховується при визначенні покарання.

Кваліфікованими видами кримінального правопорушення є: 1) перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалось насильством або погрозою застосування насильства; 2) перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалось застосуванням зброї чи спеціальних засобів; 3) перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалось болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування. Особливо кваліфікуючою ознакою розглядуваного злочину є перевищення влади або службових повноважень, яке спричинило тяжкі наслідки [1].

Отже, здійснення кримінально-правової кваліфікації кримінального правопорушення передбаченого ст. 365 КК України потребує ретельного, повного, всебічного й об'єктивного дослідження фактичних обставин справи задля встановлення істини в кримінальній справі та справедливого кримінального покарання.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 №2341-III (станом на 30.12.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

2. Друг В. Перевищення влади або службових повноважень. Редакція часопису «ПОЛІТИКА. ПРАВО. ЖИТТЯ». 2017. URL: http://www.pollawlife.com.ua/2017/03/blog-post_24.html (дата звернення: 13.03.2021)

3. Хашев В.Г. Проблемні питання розмежування зловживання владою або службовим становищем та перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. №3. С. 202-208.

4. Постанова Верховного суду України «Про судову практику в справах про перевищення влади або службових повноважень» від 26.12.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-85#Text> (дата звернення: 13.03.2021)

5. Скубак Е. О. Компаративістський аналіз сутності зловживання посадовим становищем у зарубіжній та вітчизняній кримінально-правовій науці. Правова позиція. 2019. № 2 (23). С. 165-170.